

Z A K O N

O ZAŠTITI VAZDUHA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se upravljanje kvalitetom vazduha i određuju mere, način organizovanja i kontrola sprovođenja zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha kao prirodne vrednosti od opšteg interesa koja uživa posebnu zaštitu.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na zagađenja prouzrokovana radioaktivnim materijama i industrijskim udesima.

Ciljevi

Član 2.

Zaštita vazduha ostvaruje se:

- 1) definisanjem i utvrđivanjem zahteva kvaliteta vazduha kako bi se sprečilo ili umanjilo štetno dejstvo na ljudsko zdravlje i/ili životnu sredinu;
- 2) uspostavljanjem, održavanjem i poboljšanjem jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom vazduha na teritoriji Republike Srbije;
- 3) očuvanjem i poboljšanjem kvaliteta vazduha kroz utvrđivanje i ostvarivanje mera zaštite kako bi se sprečile ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu;
- 4) izbegavanjem, sprečavanjem i smanjenjem korišćenja i emisije supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 5) izbegavanjem, sprečavanjem i smanjenjem korišćenja i emisije fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 6) praćenjem, pribavljanjem i procenjivanjem odgovarajućih podataka o kvalitetu vazduha na osnovu merenja i standardizovanih metoda;
- 7) obezbeđivanjem dostupnosti informacija o kvalitetu vazduha;
- 8) izvršavanjem obaveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima;
- 9) međunarodnom saradnjom u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha i osiguranjem dostupnosti tih informacija javnosti.

Značenje izraza

Član 3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *aglomeracija* predstavlja zonu sa više od 250.000 stanovnika, ili zonu u kojoj živi 250.000 ili manje stanovnika ukoliko je gustina naseljenosti veća od prosečne u Republici Srbiji ili postoji povećana potreba za ocenjivanje i upravljanje kvalitetom vazduha;
- 2) *vazduh* jeste vazduh na otvorenom u troposferi, izuzimajući vazduh radne sredine na koji se primenjuju posebni propisi vezani za bezbednost i zdravlje na radu i kojima javnost nema redovan pristup;

3) *gorivo* je čvrsti, tečni ili gasoviti materijal koji se koristi za sagorevanje, isključujući otpad, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom;

4) *gornja granica ocenjivanja* je propisani nivo zagađujuće materije ispod koga se za ocenjivanje kvaliteta vazduha može koristiti kombinacija fiksnih merenja i tehnika modelovanja i/ili indikativnih merenja;

5) *granična vrednost nivoa zagađujućih materija u vazduhu* jeste najviši dozvoljeni nivo zagađujuće materije u vazduhu, utvrđen na osnovu naučnih saznanja, kako bi se izbegle, sprečile ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu u celini i koja se ne sme prekoračiti;

6) *granična vrednost emisije* je maksimalno dozvoljena vrednost koncentracije zagađujuće materije u otpadnim gasovima iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja koja može biti ispuštena u vazduh u određenom periodu;

7) *donja granica ocenjivanja* je propisan nivo zagađujuće materije ispod koga je za ocenjivanje kvaliteta vazduha dovoljno koristiti tehnike modelovanja i/ili tehnike objektivne procene;

8) *dugoročni cilj* je nivo zagađujućih materija koji se treba dostići dugoročno da bi se obezbedila efikasnost zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine, osim kada se to ne može postići srazmernim merama;

9) *emisija* u vazduh jeste ispuštanje zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja;

10) *zagađujuća materija* jeste svaka materija prisutna u vazduhu i u otpadnim gasovima, koja može imati štetne efekte po zdravlje ljudi i životnu sredinu u celini;

11) *zona* predstavlja deo teritorije Republike Srbije sa definisanim granicama, određen u cilju ocenjivanja i upravljanja kvalitetom vazduha;

12) *indikativna merenja* jesu merenja za koja se postavljaju manje strogi zahtevi u pogledu kvaliteta podataka za ocenjivanje kvaliteta vazduha od onih koji se zahtevaju za fiksna merenja;

13) *javnost* jesu jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe;

14) *koncentracija o kojoj se izveštava javnost* je nivo zagađujuće materije čije prekoračenje predstavlja opasnost po zdravlje posebno osetljivih grupa populacije čak i pri kratkotrajnoj izloženosti, i o kojoj je neophodno hitno i odgovarajuće informisanje javnosti;

15) *koncentracija opasna po zdravlje ljudi* je nivo zagađujuće materije čije prekoračenje predstavlja opasnost po zdravlje opšte populacije čak i pri kratkotrajnoj izloženosti, pri čijoj se pojavi hitno moraju preduzeti odgovarajuće mere;

16) *kritični nivo* jeste nivo zagađujuće materije zasnovan na naučnim saznanjima, iznad koga se može pojaviti direktan štetan efekat na neke receptore kao što su drveće, druge biljke ili prirodni ekosistemi, izuzimajući ljude;

17) *nivo zagađujuće materije* jeste koncentracija zagađujuće materije u vazduhu ili njeno taloženje na površini uzorkivača u određenom vremenskom periodu;

18) *ovlašćeno pravno lice* jeste stručna organizacija akreditovana kao laboratorija za ispitivanje, koja ispunjava propisane uslove i poseduje dozvolu ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) da vrši monitoring kvaliteta vazduha i/ili merenje emisije;

19) *operater* jeste svako privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje u skladu sa propisima upravlja postrojenjem, kontroliše postrojenje ili je ovlašćen za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja osim vojnih postrojenja i vojnih skladišta u skladu sa posebnim propisima u oblasti odbrane;

20) *osnovne ruralne lokacije* jesu merna mesta udaljena od značajnih izvora zagađivanja vazduha koja se koriste za obezbeđivanje podataka o osnovnim koncentracijama zagađujućih materija na mestima koja nisu direktno izložena zagađenju vazduha;

21) *ocenjivanje kvaliteta vazduha* je svaka metoda koja se koristi za merenja, proračune, prognoze i procene nivoa zagađujućih materija radi određivanja područja prema nivou zagađenosti;

22) *planovi kvaliteta vazduha* su planovi kojima se utvrđuju mere u cilju dostizanja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti, u slučaju da su one prekoračene;

23) *pokretni izvor zagađivanja* je motor sa unutrašnjim sagorevanjem ugrađen u transportno sredstvo ili radne mašine;

24) *postrojenje za sagorevanje* je tehnički sistem u kome se gorivo oksiduje u cilju korišćenja na taj način proizvedene toplote;

25) *prekursori prizemnog ozona* jesu supstance koje doprinose formiranju prizemnog ozona;

26) *prizemni ozon* je ozon koji se nalazi u najnižim slojevima troposfere;

27) *prirodni izvori* jesu izvori emisije zagađujućih materija koje nisu direktno ili indirektno prouzrokovane ljudskim aktivnostima i uključuju prirodne pojave kao što su vulkanske erupcije, seizmičke aktivnosti, geotermalne aktivnosti, požari u nepristupačnim područjima, olujni vetrovi ili atmosfersko resuspendovanje (ponovno atmosfersko podizanje) ili prenos prirodnih čestica iz sušnih područja;

28) *supstance koje oštećuju ozonski omotač* jesu one supstance koje imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača veći od nule i koje u svojoj hemijskoj strukturi sadrže atome hlora, fluora i/ili broma, i to: hlorofluorouglenici, drugi potpuno halogenovani hlorofluorouglovodonici, haloni, ugljen tetrahlorid, 1,1,1-trihloroetan (metil hloroform), metil bromid, bromofluorouglovodonici, hlorofluorouglovodonici, bromohlorometan, bilo da su same ili u smeši, nove, sakupljene, obnovljene ili obrađene, koje se kontrolišu u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori”, broj 17/21);

29) *stacionarni tačkasti izvor zagađivanja* je izvor kod kojeg se zagađujuće materije ispuštaju u vazduh kroz za to posebno definisane ispuste/dimnjake;

30) *stacionarni difuzni izvor zagađivanja* je izvor kod kojeg se zagađujuće materije unose u vazduh bez određenih ispusta/dimnjaka;

31) *fiksna merenja* jesu merenja koja se vrše na fiksnim lokacijama, kontinualnim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu sa relevantnim zahtevima u pogledu kvaliteta podataka za ocenjivanje kvaliteta vazduha;

32) *fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte* jesu oni gasovi (supstance) koji u svojoj hemijskoj strukturi sadrže atome fluora i imaju potencijal globalnog zagrevanja veći od nule, a čiji je potencijal oštećenja ozonskog omotača jednak nuli, i

to: fluorougļjovodonici, fluorougļjenici, perfluorougļjenici, hidrofluoroolefini i sumporheksafluorid, bilo da su sami ili u smeši;

33) *ciljna vrednost* jeste nivo zagađujuće materije utvrđen kako bi se izbegli, sprečili ili smanjili štetni efekti po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu u celini, koja se mora postići tamo gde je moguće u utvrđenom roku.

Ovlašćenja i dužnosti u zaštiti i poboljšanju kvaliteta vazduha

Član 4.

Zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha obezbeđuju, u okviru svojih ovlašćenja, Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, privredna društva, preduzetnici, kao i druga pravna i fizička lica.

Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji u obavljanju delatnosti, osim poslova i aktivnosti koji se sprovode za potrebe odbrane zemlje, utiču ili mogu uticati na kvalitet vazduha dužni su da: obezbede tehničke mere za sprečavanje ili smanjivanje emisija u vazduh; planiraju troškove zaštite vazduha od zagađivanja u okviru investicionih i proizvodnih troškova; prate uticaj svoje delatnosti na kvalitet vazduha; obezbede druge mere zaštite, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Praćenje kvaliteta vazduha i emisija u vazduh obavljaju nadležni organi državne uprave i lokalne samouprave i ovlašćena pravna lica, koji imaju dozvolu i saglasnost za obavljanje ove delatnosti izdatu od strane nadležnog ministarstva.

II. KONTROLA KVALITETA VAZDUHA

Određivanje i klasifikacija zona i aglomeracija

Član 5.

Vlada, na predlog Ministarstva, određuje zone i aglomeracije na teritoriji Republike Srbije i učestalost njihove revizije u cilju kontrole i održavanja stanja i/ili poboljšanja kvaliteta vazduha.

Zone i aglomeracije klasifikuju se na osnovu gornje i donje granice ocenjivanja.

Vlada, na predlog Ministarstva, određuje gornje i donje granice ocenjivanja.

Klasifikacija zona i aglomeracija preispituje se najmanje jednom u pet godina, u skladu sa propisom iz stava 3. ovog člana.

Klasifikacija zona i aglomeracija iz stava 3. ovog člana preispituje se i u kraćem vremenskom periodu, u slučaju nastalih promena u aktivnostima značajnim za povećanje koncentracija zagađujućih materija.

Zagađujuće materije u pogledu kojih se vrši ocenjivanje kvaliteta vazduha

Član 6.

Ocenjivanje kvaliteta vazduha vrši se obavezno u pogledu koncentracija sumpor dioksida, azot dioksida i oksida azota, suspendovanih čestica (RM₁₀, RM_{2.5}), olova, benzena, ugljen monoksida, prizemnog ozona, arsena, kadmijuma, nikla i benzo(a)pirena (u daljem tekstu: zagađujuće materije), a može i za druge zagađujuće materije, koje su kao takve utvrđene propisima donetim na osnovu ovog zakona.

Kriterijumi za ocenjivanje kvaliteta vazduha u zonama i aglomeracijama

Član 7.

U Republici Srbiji ocenjuje se kvalitet vazduha s obzirom na nivo zagađujućih materija u zavisnosti od donje i gornje granice ocenjivanja za sumpor dioksid, azot dioksid i okside azota, suspendovane čestice (PM₁₀, PM_{2.5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, arsen, kadmijum, nikl i benzo(a)piren, i to:

1) u svim zonama i aglomeracijama u kojima nivo zagađujućih materija prelazi gornju granicu ocenjivanja za zagađujuće materije iz ovog stava, za ocenjivanje kvaliteta vazduha koriste se podaci dobijeni fiksnim merenjima. Podaci dobijeni fiksnim merenjima mogu biti dopunjeni podacima dobijenim tehnikama modelovanja i/ili indikativnim merenjima kako bi se dobila bolja prostorna raspodela nivoa zagađujućih materija;

2) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod gornje granice ocenjivanja ustanovljene za zagađujuće materije iz ovog stava, za ocenjivanje kvaliteta vazduha može se koristiti kombinacija fiksnih merenja i tehnika modelovanja i/ili indikativnih merenja;

3) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod donje granice ocenjivanja ustanovljene za zagađujuće materije iz ovog stava, za ocenjivanje kvaliteta vazduha dovoljno je koristiti tehnike modelovanja i/ili tehnike objektivne procene.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, merenja se vrše i na osnovnim ruralnim lokacijama, udaljenim od značajnih izvora zagađivanja vazduha, u cilju obezbeđenja informacija o ukupnoj masenoj koncentraciji i hemijskom sastavu suspendovanih čestica (PM_{2.5}) na bazi godišnjeg proseka.

Član 8.

U zonama i aglomeracijama u kojima su koncentracije prizemnog ozona prekoračile dugoročne ciljeve u toku bilo koje od prethodnih pet godina merenja, vrše se fiksna merenja prizemnog ozona.

1. Monitoring kvaliteta vazduha

Uslovi za vršenje monitoringa kvaliteta vazduha

Član 9.

U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom vazduha uspostavlja se jedinstveni funkcionalni sistem praćenja stepena zagađenja vazduha i održavanja baze podataka o kvalitetu vazduha (u daljem tekstu: monitoring kvaliteta vazduha).

Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom, obezbeđuju monitoring kvaliteta vazduha.

Vlada, na predlog Ministarstva, utvrđuje uslove za monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji Republike Srbije.

Propisom iz stava 3. ovog člana, utvrđuju se naročito:

1) kriterijumi za određivanje minimalnog broja mernih mesta i lokacije za uzimanje uzoraka u slučaju fiksnih merenja i u slučaju kada su fiksna merenja dopunjena indikativnim merenjima ili postupcima modelovanja;

2) ciljevi merenja, lista parametara koji se mere, kao i kriterijumi za određivanje mernih mesta i lokacija za uzimanje uzoraka za merenja koja se vrše na osnovnim ruralnim lokacijama;

- 3) metodologija merenja kvaliteta vazduha (referentne metode merenja i uslove korišćenja ostalih metoda);
- 4) zahtevi u pogledu podataka koji se koriste za ocenjivanje kvaliteta vazduha;
- 5) način obezbeđenja validnosti podataka za ocenjivanje kvaliteta vazduha (prema zahtevu standarda SRPS ISO/IEC17025);
- 6) obim i sadržaj informacija o ocenjivanju kvaliteta vazduha;
- 7) ostale relevantne uslove i podatke za monitoring kvaliteta vazduha.

Sistem monitoringa kvaliteta vazduha

Član 10.

Sistemom monitoringa kvaliteta vazduha uspostavlja se državna i lokalne mreže mernih mesta za fiksna i indikativna merenja.

Praćenje kvaliteta vazduha može se obavljati i merenjima posebne namene, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Državna mreža

Član 11.

Državna mreža mernih mesta (u daljem tekstu: državna mreža) uspostavlja se za praćenje kvaliteta vazduha na nivou Republike Srbije.

Državna mreža sastavni je deo praćenja stanja životne sredine i finansira se iz budžeta Republike Srbije.

Državna mreža uspostavlja se u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha u državnoj mreži, kojim se određuje broj i raspored mernih mesta u zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost merenja.

Program iz stava 3. ovog člana donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Uspostavljanje državne mreže

Član 12.

Državnu mrežu čine merna mesta za merenje:

- 1) kvaliteta vazduha u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima;
- 2) kvaliteta vazduha u područjima pod uticajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore;
- 3) prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u vazduh i aerosedimenata u okviru potvrđenih međunarodnih obaveza;
- 4) alergenog polena.

Monitoring prekograničnog zagađenja vazduha

Član 13.

U slučaju iz člana 12. tačka 3) ovog zakona, a u skladu sa potvrđenim međunarodnim obavezama i u skladu sa programom iz člana 11. stav 3. ovog zakona, može se uspostaviti zajedničko merno mesto koje pokrivaju susedne zone u našoj i susednim državama, da bi se dobila neophodna prostorna raspodela koncentracija.

Nadležnost nad državnom mrežom

Član 14.

Ministarstvo obavlja koordinaciju aktivnosti u okviru državne mreže i sarađuje sa drugim organima državne uprave, organima nadležnim za zaštitu zdravlja ljudi, ustanovom za praćenje meteoroloških uslova i drugo.

Praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži, u okviru svojih nadležnosti, vrše Agencija za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija) i ovlašćena pravna lica u skladu sa programom iz člana 11. stav 3. ovog zakona.

Informacije o kvalitetu vazduha iz državne mreže javne su i objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Agencije.

Lokalna mreža

Član 15.

Lokalna mreža mernih mesta (u daljem tekstu: lokalna mreža) uspostavlja se za praćenje kvaliteta vazduha na nivou autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave.

Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obezbeđuju se iz budžeta autonomne pokrajine i budžeta jedinice lokalne samouprave.

Monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obavlja se prema programu kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži kojim se određuje broj i raspored mernih mesta na teritoriji autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, kao i obim, vrsta i učestalost merenja, a koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave, za period od jedne do tri godine i koji mora biti usklađen sa programom iz člana 11. stav 3. ovog zakona i sa propisom iz člana 18. ovog zakona.

Ministarstvo daje saglasnost na predlog programa kontrole kvaliteta vazduha iz stava 3. ovog člana. Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave predlog programa kontrole kvaliteta vazduha dostavlja Ministarstvu na saglasnost najkasnije do 1. septembra one godine koja prethodi godini u kojoj program kontrole kvaliteta vazduha stupa na snagu.

Ministar nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: ministar) bliže propisuje sadržaj programa kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži.

Lokalnu mrežu čine dopunska merna mesta koja nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave određuju na osnovu merenja ili postupaka procene, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja koordinaciju svih aktivnosti lokalne mreže.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja poslove praćenja kvaliteta vazduha iz stava 1. ovog člana preko ovlašćenog pravnog lica.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može da osnuje pravno lice koje obavlja poslove praćenja kvaliteta vazduha i koje mora ispunjavati uslove koji su utvrđeni propisom iz člana 60. ovog zakona.

U slučaju da se postavlja automatska merna stanica, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave pre postavljanja mora da pribavi mišljenje Ministarstva na predloženo merno mesto.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da informacije o kvalitetu vazduha iz lokalne mreže objave na svojim zvaničnim internet stranicama.

Merenja posebne namene

Član 16.

Merenja posebne namene obavljaju se kada je potrebno utvrditi stepen zagađenosti vazduha na određenom prostoru koji nije obuhvaćen državnim i/ili lokalnom mrežom monitoringa kvaliteta vazduha, a u slučajevima kada postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenja vazduha koje može narušiti zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Na osnovu zapisnika nadležnog inspektora koji je sačinjen u vanrednom postupku nadzora svih operatera koji se nalaze ili mogu uticati na prostor iz stava 1. ovog člana, nadležni organ jedinice lokalne samouprave utvrđuje opravdanost osnovane sumnje iz stava 1. ovog člana i u roku od pet radnih dana donosi odluku o merenjima posebne namene, koja sadrži način i rokove merenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno meriti.

Merenja posebne namene nadležni organ jedinice lokalne samouprave sprovodi u skladu sa donetim aktom iz stava 2. ovog člana i obavlja preko ovlašćenog pravnog lica.

Troškove nastale merenjem posebne namene snosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave koji je doneo odluku iz stava 2. ovog člana.

Kada se dokaže odgovornost zagađivača za zagađenje iz stava 1. ovog člana, troškove nastale merenjem posebne namene zagađivač je dužan da uplati na račun budžeta jedinice lokalne samouprave čiji je nadležni organ doneo odluku iz stava 2. ovog člana.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da odluku iz stava 2. ovog člana i rezultate merenja posebne namene objavi na svojoj zvaničnoj internet stranici.

Dostavljanje podataka o kvalitetu vazduha Agenciji

Član 17.

Nadležni organ autonomne pokrajine, nadležni organ jedinice lokalne samouprave i ovlašćena pravna lica dužni su da na propisanom obrascu dostave Agenciji podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha iz državne i lokalne mreže, kao i rezultate merenja posebne namene, do 15. u mesecu za prethodni mesec, a godišnji izveštaj, najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.

Ministar, na predlog Agencije, propisuje obrazac iz stava 1. ovog člana.

Podaci iz stava 1. ovog člana koriste se za ocenjivanje kvaliteta vazduha, kao i za izradu izveštaja o stanju kvaliteta vazduha i sastavni su deo informacionog sistema o kvalitetu vazduha.

III. ZAHTEVI KVALITETA VAZDUHA

Određivanje zahteva kvaliteta vazduha

Član 18.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje zahteve kvaliteta vazduha.

Zahteve kvaliteta vazduha čine granične vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, kritični nivoi, ciljne vrednosti i dugoročni ciljevi, nacionalni cilj za smanjenje izloženosti, koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojima se izveštava javnost.

Zabrana prekoračenja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti

Član 19.

Granične vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljne vrednosti, propisane u skladu sa članom 18. ovog zakona, ne smeju biti prekoračene kada se jednom dostignu.

Kategorije kvaliteta vazduha

Član 20.

Polazeći od propisanih graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i ciljnih vrednosti, a na osnovu rezultata merenja, utvrđuju se dve kategorije kvaliteta vazduha:

- 1) prva kategorija - čist ili neznatno zagađen vazduh gde nisu prekoračene ni granične vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, ni ciljne vrednosti ni za jednu zagađujuću materiju;
- 2) druga kategorija - zagađen vazduh gde su prekoračene granične vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljne vrednosti za jednu ili više zagađujućih materija.

Kategorije kvaliteta vazduha utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

Vlada, na predlog Ministarstva, a na osnovu godišnjeg izveštaja o stanju kvaliteta vazduha koji priprema Agencija, donosi listu kategorija kvaliteta vazduha po zonama i aglomeracijama na teritoriji Republike Srbije.

Zaštita i poboljšanje kvaliteta vazduha

Član 21.

U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha prve kategorije sprovode se preventivne mere, radi sprečavanja zagađivanja vazduha preko graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti.

U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha druge kategorije sprovode se mere za smanjenje zagađivanja vazduha, radi dostizanja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti.

Izveštavanje u slučaju prekoračenja koncentracija

Član 22.

Kada se prekorači koncentracija o kojoj se izveštava javnost ili koncentracija opasna po zdravlje ljudi utvrđena propisom iz člana 18. ovog zakona, Agencija ili ovlašćeno pravno lice koji su utvrdili prekoračenje dužni su da u najkraćem roku

obaveste nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji je došlo do prekoračenja u cilju preduzimanja mera iz kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha donetih u skladu sa članom 34. stav 1. ovog zakona.

Kada se prekorači koncentracija o kojoj se izveštava javnost ili koncentracija opasna po zdravlje ljudi koje su utvrđene propisom iz člana 18. ovog zakona, nadležni organ jedinice lokalne samouprave, dužan je da obavesti javnost putem radija, televizije, novina, interneta i/ili na drugi pogodan način.

1. Posebne vrste zagađenja

Zagađenja iz prirodnih izvora

Član 23.

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi godišnju Listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu ukoliko su ustanovljena prekoračenja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu koja potiču iz prirodnih izvora.

Listu zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana priprema Agencija na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati prirodnim izvorima.

Ukoliko se prekoračenja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu mogu pripisati prirodnim izvorima, ta prekoračenja se neće smatrati prekoračenjima u smislu ovog zakona.

Prekoračenja zbog posipanja puteva

Član 24.

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi godišnju Listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja granične vrednosti nivoa koja potiču usled njihovog podizanja sa puteva nakon posipanja peskom i solju u zimskom periodu ukoliko su ustanovljena prekoračenja granične vrednosti nivoa suspendovanih čestica PM_{10} u vazduhu koja potiču usled njihovog podizanja sa puteva nakon posipanja peskom i solju u zimskom periodu.

Listu zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana priprema Agencija, na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima PM_{10} , kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati posipanju puteva peskom i solju u zimskom periodu.

U zonama i aglomeracijama u kojima su granične vrednosti nivoa suspendovanih čestica PM_{10} u vazduhu prekoračene zbog njihovog podizanja sa puteva nakon posipanja peskom i solju u zimskom periodu, takva prekoračenja se neće smatrati prekoračenjima u smislu ovog zakona.

IV. PROGRAMI I PLANOVI

Instrumenti politike i planiranja

Član 25.

Instrumenti politike i planiranja zaštite vazduha su:

- 1) Program zaštite vazduha;
- 2) Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha;
- 3) Nacionalni plan za smanjenje emisija glavnih zagađujućih materija koje potiču iz starih velikih postrojenja za sagorevanje;
- 4) planovi kvaliteta vazduha;
- 5) kratkoročni akcioni planovi kvaliteta vazduha;

6) planovi operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja.

1. Program zaštite vazduha

Program zaštite vazduha kao instrument nacionalne politike

Član 26.

Program zaštite vazduha (u daljem tekstu: Program) je dokument nacionalne politike zaštite vazduha na osnovu koga se određuje pravac delovanja predviđenih ciljeva i mera i dinamika sprovođenja.

Program se usklađuje sa drugim nacionalnim, opštim i sektorskim planovima i javnim politikama.

Dokumenti nižeg ranga (planovi kvaliteta vazduha, kratkoročni akcioni planovi kvaliteta vazduha i drugi) moraju biti u saglasnosti sa Programom.

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi Program.

Sadržaj Programa

Član 27.

Sadržaj Programa određuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast upravljanja javnim politikama.

Akcioni plan

Član 28.

Realizacija Programa ostvaruje se donošenjem akcionog plana, koji je njen sastavni deo.

Sadržaj akcionog plana određuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast upravljanja javnim politikama.

Izveštaj o realizaciji Programa

Član 29.

Izveštavanje o rezultatima sprovođenja Programa i Akcionog plana, sprovodi se u skladu sa propisima koja uređuju oblast upravljanja javnim politikama.

2. Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha

Član 30.

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha u cilju ograničenja nacionalnih godišnjih antropogenih emisija zagađujućih materija.

Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha ažurira se najmanje na svake četiri godine.

Pre završetka predloga Nacionalnog programa kontrole zagađenja vazduha, Ministarstvo o predlogu Nacionalnog programa kontrole zagađenja vazduha i svim bitnim izmenama i dopunama, obavlja konsultacije sa javnošću i sa nadležnim organima za koje se očekuje da se, zbog njihovih posebnih nadležnosti, na njih odnose odredbe Nacionalnog programa kontrole zagađenja vazduha.

Po potrebi, Ministarstvo o predlogu Nacionalnog programa kontrole zagađenja vazduha i svim bitnim izmenama i dopunama, sprovodi i prekogranične konsultacije.

Vlada, na predlog Ministarstva, utvrđuje minimalnu sadržinu, način izrade, uslove vanrednih ažuriranja Nacionalnog programa kontrole zagađivanja vazduha, kao i mere za Nacionalno smanjenje emisija određenih zagađujućih materija (sumpor dioksid (SO₂), azotne okside (NO_x), nemetanska isparljiva organska jedinjenja (NMVOC), amonijak (NH₃) i suspendovane čestice PM_{2.5}) radi ostvarivanja zahteva u pogledu kvaliteta vazduha, zaštite stanovništva, biološke raznovrsnosti i ekosistema.

Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha se usklađuje sa drugim nacionalnim, opštim i sektorskim planovima i javnim politikama.

Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha i njegove izmene i dopune moraju biti dostupni javnosti i objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.

3. Plan kvaliteta vazduha

Donošenje Plana kvaliteta vazduha

Član 31.

U zonama i aglomeracijama u kojima je vazduh druge kategorije, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da donese Plan kvaliteta vazduha sa ciljem da se postignu odgovarajuće granične vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljne vrednosti utvrđene propisom iz člana 18. ovog zakona.

Plan iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu ocene stanja kvaliteta vazduha i obuhvata sve zagađujuće materije i glavne izvore zagađivanja vazduha koji su doveli do zagađenja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave, nije u obavezi da donese Plan kvaliteta vazduha u slučajevima prekoračenja iz člana 23. stav 2. ovog zakona i člana 24. stav 2. ovog zakona.

U slučaju da se prekoračenja mogu pripisati drugim izvorima suspendovanih čestica PM₁₀ koji nisu posledica posipanja puteva peskom i solju u zimskom periodu, mora se doneti plan kvaliteta vazduha.

Plan kvaliteta vazduha donosi se za period od šest godina.

Ministarstvo daje saglasnost na Predlog plana kvaliteta vazduha.

Predlog plana kvaliteta vazduha nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dostavlja na saglasnost Ministarstvu, najkasnije u roku od 18 meseci po isteku godine u kojoj je utvrđeno prekoračenje.

O realizaciji mera i aktivnosti iz plana kvaliteta vazduha nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave priprema godišnji izveštaj i dostavlja Ministarstvu u roku od 60 dana po isteku svake kalendarske godine.

Plan kvaliteta vazduha, njegov sadržaj i informacije o njegovom sprovođenju u formi godišnjeg izveštaja javni su i objavljuju se na zvaničnoj internet stranici nadležnog organa autonomne pokrajine i nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Sadržaj plana kvaliteta vazduha

Član 32.

Ministar bliže propisuje sadržaj plana kvaliteta vazduha i formu godišnjeg izveštaja o realizaciji Plana kvaliteta vazduha.

Plan kvaliteta vazduha može da sadrži i mere propisane kratkoročnim akcionim planom iz člana 34. ovog zakona.

Planom kvaliteta vazduha mogu se utvrditi specifične mere namenjene zaštiti osetljivih grupa stanovništva, posebno dece.

4. Kratkoročni akcioni planovi kvaliteta vazduha

Donošenje kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha

Član 33.

Nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave je dužan da donese kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji u slučaju da:

1) postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u vazduhu prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi utvrđenih propisom iz člana 18. ovog zakona;

2) postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi, utvrđena propisom iz člana 18. ovog zakona, ako nadležni organ proceni, uzimajući u obzir geografske, meteorološke i ekonomske uslove, da postoji značajan potencijal da se smanji rizik, trajanje i ozbiljnost takvog prekoračenja.

Kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha može se, radi zaštite zdravlja ljudi i/ili životne sredine po potrebi, doneti i u slučaju da postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti za zagađujuće materije koje su utvrđene propisom iz člana 18. ovog zakona.

Predlog kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha mora biti javno objavljen na zvaničnoj internet stranici nadležnog organa radi pribavljanja mišljenja, predloga i primedbi javnosti.

Rok u kojem javnost može dostaviti mišljenja, predloge i primedbe ne može biti kraći od 30 dana od dana objavljivanja.

Predlog kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dostavlja na saglasnost Ministarstvu.

O realizaciji mera i aktivnosti iz kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave priprema godišnji izveštaj i dostavlja Ministarstvu u roku od 60 dana po isteku svake kalendarske godine.

Sadržaj kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha

Član 34.

Kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha iz člana 33. ovog zakona sadrži naročito mere koje se kratkoročno preduzimaju u cilju smanjenja rizika ili trajanja takvog prekoračenja.

Kratkoročnim akcionim planom kvaliteta vazduha iz stava 1. ovog člana mogu se, u zavisnosti od svakog pojedinačnog slučaja, utvrditi delotvorne mere za kontrolu aktivnosti koje doprinose nastanku opasnosti od prekoračenja odgovarajućih koncentracija opasnih po zdravlje ljudi ili graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu i/ili ciljnih vrednosti i, po potrebi, privremeno zaustaviti navedene aktivnosti.

Kratkoročnim akcionim planom kvaliteta vazduha mogu se utvrditi mere u vezi sa saobraćajem motornih vozila, u skladu sa posebnim zakonom, radovima na

izgradnji, brodovima na vezu, radom industrijskih postrojenja, upotrebom proizvoda koji sadrže zagađujuće materije i grejanjem domaćinstava, kao i specifične aktivnosti namenjene zaštiti osetljivih grupa stanovništva, naročito dece.

Ministar bliže propisuje sadržaj kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha.

Dostupnost javnosti kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha

Član 35.

Kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha, njegov sadržaj i informacije o njegovom sprovođenju u formi godišnjeg izveštaja, moraju biti dostupni javnosti i zainteresovanim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom životne sredine, organizacije koje zastupaju interese osetljivih grupa stanovništva, zdravstvenim organizacijama i udruženjima privrednika putem objavljivanja na zvaničnoj internet stranici nadležnog organa autonomne pokrajine i nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Planovi u slučaju prekograničnog zagađenja vazduha

Član 36.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave je dužan da, u slučaju kada se bilo koja granična vrednost nivoa zagađujućih materija u vazduhu, kritični nivo, ciljna vrednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izveštava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija ili njihovih prekursora o tome obavesti Ministarstvo, i po potrebi, nadležni organ autonomne pokrajine.

Ministarstvo u slučaju iz stava 1. ovog člana, po potrebi, preduzima zajedničke aktivnosti sa nadležnim organima druge države, kao što su priprema zajednički koordiniranog plana kvaliteta vazduha i/ili priprema i primena kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha za susedne zone u našoj i susednim državama kako bi se takva prekoračenja uklonila primenom odgovarajućih, ali srazmernih mera, i razmena potrebnih informacija.

U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi ili koncentracije o kojoj se izveštava javnost u zonama ili aglomeracijama u blizini državne granice, Ministarstvo će u najkraćem roku o tome obavestiti nadležni organ susedne države.

Ministarstvo informiše javnost u slučajevima iz stava 3. ovog člana.

5. Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja

Izrada i sadržaj plana

Član 37.

Na području u kom je utvrđena druga kategorija kvaliteta vazduha organ nadležan za poslove zaštite životne sredine, nalaže operateru da izradi plan za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja i određuje rok za izradu tog plana, ukoliko rezultati merenja emisija zagađujućih materija u vazduh pokažu da je došlo do prekoračenja graničnih vrednosti emisije.

Operater je dužan da u roku iz stava 1. ovog člana izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja.

Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja sadrži:

- 1) zonu ili aglomeraciju u kojoj se nalazi operater;

- 2) mere za smanjenje emisija;
- 3) opis odabranih tehnoloških i drugih rešenja;
- 4) redosled sprovođenja planiranih aktivnosti;
- 5) rok za sprovođenje planiranih aktivnosti;
- 6) procenu troškova za sprovođenje plana;
- 7) druge podatke i dokumentaciju.

Saglasnost na plan iz stava 3. ovog člana daje organ koji je naložio izradu tog plana.

Izuzetno od stava 1. ovog člana operater ne mora da izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja ukoliko poseduje integrisanu dozvolu.

V. MERE ZA SPREČAVANJE I SMANJENJE ZAGAĐIVANJA VAZDUHA

Član 38.

Mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha obuhvataju:

- 1) propisivanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja;
- 2) propisivanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja;
- 3) utvrđivanje nacionalne obaveze smanjenja emisija određenih zagađujućih materija (sumpor dioksid (SO_2), azotni oksidi (NO_x), nemetanska isparljiva organska jedinjenja (NMVOC), amonijak (NH_3) i suspendovane čestice $\text{PM}_{2.5}$);
- 4) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim gorivima;
- 5) postepeno isključivanje iz upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 6) postepeno smanjivanje upotrebe određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 7) ostale mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja.

1. Emisije iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorevanje

Član 39.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje:

- 1) granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorevanje;
- 2) način, postupak, učestalost i metodologiju merenja emisije zagađujućih materija;
- 3) kriterijume za uspostavljanje mernih mesta za merenje emisije;
- 4) postupak vrednovanja rezultata merenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima;
- 5) sadržaj izveštaja o izvršenim merenjima emisije i bilansu emisije;

6) način dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.

2. Emisije iz malih, srednjih i velikih postrojenja za sagorevanje

Član 40.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje granične vrednosti emisije iz malih, srednjih i velikih postrojenja za sagorevanje imajući u vidu vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, kao i način, postupak, učestalost i metodologiju merenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za uspostavljanje mernih mesta, način provere tačnosti merenja (kontrolna merenja i kalibracija), postupak vrednovanja rezultata merenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima, način i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorevanje.

Agencija vodi registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina kao deo Nacionalnog registra izvora zagađivanja.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje način i postupak upisa u registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina.

Operater srednjeg postrojenja za sagorevanje odnosno gasne turbine je dužan da se upiše u registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina u skladu sa propisom iz stava 3. ovog člana.

3. Emisije isparljivih organskih jedinjenja

Kontrola emisija isparljivih organskih jedinjenja

Član 41.

U cilju sprečavanja i smanjenja zagađivanja vazduha vrši se kontrola emisija isparljivih organskih jedinjenja koja nastaju iz procesa skladištenja i transporta motornog benzina, kao i tokom punjenja rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava.

U cilju sprečavanja i smanjenja zagađivanja vazduha vrši se kontrola emisija isparljivih organskih jedinjenja koja nastaju iz industrijskih postrojenja i aktivnosti u kojima se koriste organski rastvarači.

Emisije isparljivih organskih jedinjenja nastalih iz procesa skladištenja i transporta motornog benzina, kao i tokom punjenja rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava

Član 42.

Operateri koji se bave skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava dužni su da primenjuju propisane tehničke mere, zahteve i standarde u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Ministarstvo, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove rudarstva i energetike, propisuje tehničke mere, zahteve, standarde i njihovu primenu u cilju smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju iz procesa skladištenja i transporta motornog benzina, to jest za skladišne, utovarne i istovarne instalacije na terminalima, pokretne rezervoare, utovarne i istovarne instalacije na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava, kao i tokom punjenja rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava.

Ispitivanje usaglašenosti sa zahtevima standarda iz stava 2. ovog člana vrši se u skladu sa zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17020.

Agencija vodi registar operatera koji se bave skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava, kao deo Nacionalnog registra izvora zagađivanja.

Ministarstvo, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove rudarstva i energetike, propisuje vrstu podataka, način i rokove za dostavljanje podataka za registar operatera koji se bave skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava, kao deo Nacionalnog registra izvora zagađivanja, koji vodi Agencija.

Operateri koji se bave skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava dužni su da dostavljaju podatke Agenciji u skladu sa propisom iz stava 5. ovog člana.

Upotreba organskih rastvarača

Član 43.

Operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da primenjuje mere, zahteve i/ili postupke u cilju smanjenja emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrednosti.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje:

1) listu industrijskih postrojenja i aktivnosti u kojima se kontroliše emisija isparljivih organskih jedinjenja;

2) zahteve za operatere koji se odnose na smanjenje i sprečavanje emisija isparljivih organskih jedinjenja, uključujući plan upravljanja organskim rastvaračima i šeme za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja;

3) mere i postupke koji se odnose na vrste postrojenja i aktivnosti u kojima se koriste organski rastvarači iznad određene potrošnje, obaveze zamene opasnih materija, odnosno supstanci, granične vrednosti emisija, kontrolu i praćenje ovih emisija;

4) zahteve i rokove za operatere u pogledu dostavljanja podataka radi vođenja registra postrojenja u kojima se koriste organski rastvarači, kao deo Nacionalnog registra izvora zagađivanja koji vodi Agencija.

Šema za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja iz stava 2. tačka 2) ovog člana jeste propisani alternativni način smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Operater koji upravlja industrijskim postrojenjem, odnosno obavlja aktivnosti utvrđene propisom iz stava 2. tačka 1) ovog člana, može da primeni šemu za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja u slučaju da je ova mogućnost utvrđena propisom iz stava 2. tačka 2) ovog člana.

Ministar propisuje sadržinu, izgled i način vođenja registra, način i postupak upisa u registar iz stava 2. tačka 4) ovog člana.

Operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da dostavlja podatke Agenciji u skladu sa propisom iz stava 5. ovog člana.

Operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da se upiše u registar postrojenja u kojima se koriste organski rastvarači u skladu sa propisom iz stava 2. tačka 4) ovog člana.

Spisak operatera koji najmanje sadrži listu industrijskih postrojenja i aktivnosti iz stava 2. tačka 1) ovog člana objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Agencije.

Boje i lakovi

Član 44.

U cilju smanjivanja emisija isparljivih organskih jedinjenja iz boja i lakova propisuje se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima.

Maksimalno dozvoljeni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima utvrđen je propisima kojima se uređuju hemikalije.

4. Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja

Član 45.

Pokretni izvori zagađivanja se mogu koristiti i stavljati u promet ako zagađujuće materije u izduvnim gasovima iz tih izvora ne prelaze granične vrednosti emisije utvrđene tehničkim propisima, u skladu sa zakonom.

Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja kontrolišu se prilikom redovnog, vanrednog i kontrolnog tehničkog pregleda, u skladu sa propisima kojim se uređuje bezbednost saobraćaja na putevima.

5. Nacionalne obaveze smanjenja emisija

Član 46.

Vlada, na predlog Ministarstva, utvrđuje nacionalne obaveze i dinamiku smanjenja emisija za određene zagađujuće materije (sumpor dioksid (SO_2), azotne okside (NO_x), nemetanska isparljiva organska jedinjenja (NMVOC), amonijak (NH_3) i suspendovane čestice $\text{PM}_{2.5}$) u cilju smanjenja štetnog uticaja i rizika na zdravlje ljudi i životnu sredinu od dejstva acidifikacije, eutrofikacije i pojave prizemnog ozona, način izračunavanja emisija, metodologiju izrade inventara emisija, odnosno prilagođenog inventara emisija, informativnog izveštaja o inventaru emisija, projekcija emisija, kao i obavezu ažuriranja inventara emisija (uključujući i prilagođeni inventar emisija) i projekcija emisija.

Agencija na svojoj zvaničnoj internet stranici objavljuje nacionalni inventar emisija određenih zagađujućih materija iz stava 1. ovog člana (uključujući ako je potrebno i prilagođeni inventar emisija), nacionalne projekcije emisija, prostorno raščlanjene nacionalne inventare emisija, inventare velikih tačkastih izvora i dodatne informativne izveštaje o inventaru u skladu sa metodologijom predviđenom Konvencijom o prekograničnom zagađivanju vazduha na velikim udaljenostima („Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori”, broj 11/86).

Nacionalne obaveze smanjenja emisija iz stava 1. ovog člana ne odnose se na emisije koje potiču od vazduhoplova nakon ciklusa sletanja i poletanja, kao i na emisije azotnih oksida i nemetanskih isparljivih organskih jedinjenja koje su rezultat procesa obuhvaćenih nomenklaturom izveštavanja (NFR) iz 2014. godine u skladu sa Konvencijom o prekograničnom zagađivanju vazduha na velikim udaljenostima; a koji se odnose na kategorije 3V (upravljanje stajskim đubrivom) i 3D (poljoprivredno zemljište).

6. Praćenje uticaja zagađenja vazduha na ekosisteme

Član 47.

Praćenje negativnog uticaja zagađenog vazduha na ekosisteme sprovodi se kroz mrežu lokacija za praćenje, koja je reprezentativna za slatkovodna, prirodna i poluprirodna staništa i šumske ekosisteme na teritoriji Republike Srbije.

Mreža lokacija za praćenje sastavni je deo praćenja kvaliteta životne sredine i finansira se iz budžeta Republike Srbije.

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi program praćenja negativnog uticaja zagađenog vazduha na ekosisteme.

Mreža lokacija iz stava 1. ovoga člana uspostavlja se u skladu sa programom iz stava 3. ovoga člana.

7. Dozvoljene količine zagađujućih materija u određenim gorivima

Član 48.

Goriva koja se stavljaju u promet, odnosno koriste u stacionarnim tačkastim i pokretnim izvorima zagađivanja ne mogu da se proizvode, uvoze i stavljaju u promet ako ne zadovoljavaju zahteve propisane tehničkim propisom koji se odnosi na kvalitet tog goriva.

Tehničkim propisom iz stava 1. ovoga člana propisuju se tehnički i drugi zahtevi koje to gorivo mora da ispunjava, dozvoljene količine zagađujućih materija u gorivu, metode ispitivanja goriva, način utvrđivanja kvaliteta i dokazivanja usklađenosti sa propisanim graničnim vrednostima.

8. Emisije supstanci koje oštećuju ozonski omotač i emisije fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte

Postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže

Član 49.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje postupno smanjivanje potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač, postupanje sa tim supstancama, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, procedure za proveru ispuštanja stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima koji sadrže te supstance.

Propisom iz stava 1. ovoga člana utvrđuju se uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instaliranja, održavanja i/ili servisiranja, provere ispuštanja proizvoda i/ili opreme i sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač moraju da imaju zaposlene koji poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti.

Za obavljanje delatnosti proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade tih supstanci i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač, pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba već se može pokrenuti upravni spor.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instaliranja, održavanja i/ili servisiranja, provere ispuštanja proizvoda i/ili opreme i sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač dužni su da obaveste Ministarstvo o promeni u pogledu ispunjavanja uslova iz stava 3. ovog člana i propisa iz stava 1. ovog člana u roku od 30 dana od dana saznanja o nastaloj promeni.

**Postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte,
kao i proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže**

Član 50.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje postupno smanjivanje potrošnje određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kontrolu emisija, listu i sastav fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i njihov potencijal globalnog zagrevanja, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, način kontrole upotrebe, procedure za proveru ispuštanja stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima, koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte.

Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instaliranja, održavanja i/ili servisiranja, provere ispuštanja proizvoda i/ili opreme i sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte moraju da imaju zaposlene koji poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti.

Za obavljanje delatnosti proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba već se može pokrenuti upravni spor.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instaliranja, održavanja i/ili servisiranja, provere ispuštanja proizvoda i/ili opreme i sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte dužni su da obaveste Ministarstvo o promeni u pogledu ispunjavanja uslova iz stava 3. ovog člana i propisa iz stava 1. ovog člana u roku od 30 dana od dana saznanja o nastaloj promeni.

Sertifikacija

Član 51.

Uslove i minimalne zahteve za ustanove koje organizuju i sprovode obuku; uslove, minimalne zahteve i postupak za sprovođenje obuka, polaganje ispita; dobijanje, oduzimanje i obnavljanje sertifikata; izgled i formu sertifikata za zaposlene kod pravnih lica i/ili preduzetnika koji obavljaju delatnost instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i provere ispuštanja rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač ili na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi, sistema za zaštitu od požara i opreme koja sadrži rastvarače i isključivanja iz upotrebe ove opreme i sistema, delatnost sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz opreme za visokonaponsko prekidanje i delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz klimatizacionih sistema određenih motornih vozila, propisuje Vlada na predlog Ministarstva.

Sertifikat izdaje Ministarstvo na osnovu zahteva u formi rešenja. Sertifikat se izdaje na period od pet godina od dana izdavanja i nakon isteka važenja može se obnoviti. Sertifikat se može oduzeti na predlog inspektora za zaštitu životne sredine ako nosilac sertifikata ne ispunjava propisane uslove.

Zabrane

Član 52.

Na teritoriji Republike Srbije zabranjuje se:

- 1) proizvodnja supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 2) uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, a koji su utvrđeni potvrđenim međunarodnim ugovorom, odnosno proizvoda i opreme koji sadrže ove supstance ili određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, iz zemalja odnosno u zemlje koje nisu ugovorne strane tog ugovora;
- 3) uvoz i/ili izvoz bez dozvole supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 4) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet novih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, izuzev u slučajevima definisanim propisom iz člana 49. ovog zakona;
- 5) ispuštanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 6) punjenje proizvoda i opreme koji su predviđeni da sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i punjenje proizvoda i opreme koji su predviđeni da sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte;
- 7) ispiranje proizvoda i/ili opreme supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
- 8) stavljanje u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte fizičkim licima, osim preduzetnicima koji imaju dozvolu Ministarstva iz člana 49. stav 4. ovog zakona i/ili člana 50. stav 4. ovog zakona;

9) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet korišćenih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač;

10) postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima i/ili opremom koji sadrže ove supstance bez dozvole izdate od strane Ministarstva;

11) uvoz i izvoz fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i supstanci koje oštećuju ozonski omotač u nepovratnim bocama pod pritiskom, izuzev za esencijalnu laboratorijsku i analitičku primenu.

Evidencija o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte

Član 53.

Ministarstvo vodi evidenciju o uvozu, izvozu, stavljanju u promet i potrošnji supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i evidenciju pravnih lica i preduzetnika koji se bave delatnošću uvoza i/ili izvoza, stavljanja u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i/ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, odnosno proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže, proizvodnje i održavanja proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, kao i sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte.

Agencija vodi evidenciju godišnjih izveštaja o uvozu i/ili izvozu, stavljanju u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i/ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, odnosno proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže, sakupljenim, obnovljenim i obrađenim količinama supstanci koje oštećuju ozonski omotač i/ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i o proizvedenim i instaliranim proizvodima i/ili opremi koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovane gasove sa efektom staklene bašte.

Pravno lice i/ili preduzetnik koji se bavi delatnošću iz stava 2. ovog člana dužan je da dostavi podatke Agenciji u formi elektronskog dokumenta, unosom podataka u informacioni sistem Nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju.

Ministar propisuje, način, rokove i procedure dostavljanja podataka iz stava 2. ovog člana.

9. Ostale mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha

Mere prevencije i sanacije

Član 54.

Stacionarni tačkasti izvor zagađivanja mora da se projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava tako da ne ispušta zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od propisanih graničnih vrednosti emisije.

Ukoliko dođe do kvara uređaja kojima se obezbeđuje sprovođenje propisanih mera zaštite ili do poremećaja tehnološkog procesa, zbog čega dolazi do prekoračenja graničnih vrednosti emisije, operater je dužan da kvar ili poremećaj otkloni, odnosno prilagodi rad nastaloj situaciji ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku.

U slučaju prekoračenja graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija u vazduhu operater je dužan da, kada uoči ili po nalogu nadležnog inspektora, preduzme tehničko-tehnološke mere ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se

koncentracije emitovanih zagađujućih materija svele na propisane granične vrednosti emisije.

Operater stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja, kod koga se u procesu obavljanja delatnosti mogu emitovati gasovi neprijatnog mirisa, dužan je da primenjuje mere koje će dovesti do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih zagađujućih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije.

Dozvola za rad

Član 55.

Novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni tačkasti izvor zagađivanja za koji nije propisana obaveza izdavanja integrisane dozvole, izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu, odnosno čija izgradnja ili rekonstrukcija nije propisana posebnim popisima u oblasti odbrane može da počne sa radom nakon što pribavi dozvolu za rad.

Dozvolu iz stava 1. ovog člana izdaje organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove zaštite životne sredine u formi rešenja.

Na prvostepeno rešenje nadležnog organa jedinice lokalne samouprave iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave izdaje dozvolu iz stava 1. ovog člana ako utvrdi:

- 1) da je operater preduzeo sve planirane tehničko-tehnološke i druge mere zaštite vazduha od zagađivanja;
- 2) da su emisije zagađujućih materija iz tog stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja ispod propisanih graničnih vrednosti emisije.

Uz zahtev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) upotrebna dozvola ili kada se ista ne izdaje ekvivalentni poslednji dokument koji omogućava početak eksploatacije stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja;
- 2) rešenje o registraciji privrednog subjekta od Agencije za privredne registre;
- 3) izjava operatera da je preduzeo sve planirane tehničko-tehnološke i druge mere zaštite vazduha od zagađivanja;
- 4) uslovi i saglasnosti drugih nadležnih organa i organizacija pribavljenih u skladu sa posebnim zakonima;
- 5) izveštaj o izvršenom merenju emisije zagađujućih materija u vazduh, kao i druga dokumentacija neophodna za donošenje rešenja, po nalogu nadležnog organa.

U slučaju da se na stacionarnom tačkastom izvoru zagađivanja ne mogu sprovesti merenja emisije zagađujućih materija u vazduh u skladu sa propisom koji reguliše oblast merenja emisije zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja, uz zahtev za izdavanje dozvole za rad prilaže se i izveštaj ovlašćenog pravnog lica za merenje emisije zagađujućih materija u vazduh da nije moguće izvršiti merenja.

Nadležni organ će privremeno odobriti rad izvora zagađivanja iz stava 1. ovog člana radi pribavljanja rezultata merenja emisije, ako ta merenja nisu obavljena u toku probnog rada.

Dozvolom za rad iz stava 1. ovog člana utvrđuje se da su ispunjeni uslovi zaštite vazduha od zagađivanja i odobrava rad stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja.

U dokumenta iz stava 5. tač. 1) i 2) ovog člana organ po službenoj dužnosti vrši uvid, odnosno pribavlja dokumenta iz stava 5. tač. 1) i 2) ovog člana, uz saglasnost podnosioca zahteva.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se na postrojenja i aktivnosti u kojima se koriste organski rastvarači, a koja podležu obavezi registracije u skladu sa članom 43. stav 5. ovog zakona.

Zabrana rada

Član 56.

Zabranjuje se rad novoizgrađenog ili rekonstruisanog stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja, kao i obavljanje drugih aktivnosti na otvorenom prostoru koje mogu dovesti do nekontrolisanog oslobađanja zagađujućih materija, dok se ne pribavi dozvola za rad iz člana 55. stav 1. ovog zakona.

Obaveze operatera

Član 57.

Operater je dužan da:

1) podatke o stacionarnom tačkastom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) dostavi Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave;

2) obezbedi redovni monitoring emisije;

3) obezbedi kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje, uz saglasnost Ministarstva;

4) obezbedi kontrolna merenja emisije u vazduh preko drugog ovlašćenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog ovlašćenog pravnog lica vrši merenje, a rezultati izvršenih merenja pružaju osnov za to;

5) obezbedi propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, ukoliko ne vrši kontinualno merenje emisije;

6) obezbedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica;

7) vodi evidenciju o obavljenim merenjima sa podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja i dostavi podatke u formi elektronskog dokumenta, unosom podataka u informacioni sistem Nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju, Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave i to za merenja iz tač. 2) i 3) ovog stava jednom u tri meseca u roku od 15 dana od isteka tromesečja, za merenja iz tačke 5) ovog stava u roku od 30 dana od dana izvršenog merenja, za merenja na godišnjem nivou u vidu godišnjeg izveštaja najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu;

8) vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva;

9) vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija u vazduh, kao i mernih uređaja za merenje emisije.

Operater je dužan da o svom trošku sprovede mere za smanjenje emisija zagađujućih materija za svoje stacionarne tačkaste izvore zagađivanja.

VI. POSLOVI MERENJA NIVOVA ZAGAĐUJUĆIH MATERIJU U VAZDUHU I MERENJA EMISIJE ZAGAĐUJUĆIH MATERIJU U VAZDUHU

Nacionalna referentna laboratorija

Član 58.

Nacionalna referentna laboratorija je pravno lice koje je akreditovano prema standardima SRPS ISO/IEC 17025 i SRPS ISO 17043 i obezbeđuje odobrenje mernih sistema, obezbeđivanje tačnosti merenja kvaliteta vazduha, analizu metoda ocenjivanja kvaliteta vazduha i nacionalnu koordinaciju programa osiguranja kvaliteta na teritoriji Republike Srbije.

Obaveze Nacionalne referentne laboratorije, uslovi koje treba da ispunjava Nacionalna referentna laboratorija u pogledu, prostora, opreme, zaposlenih, kao i sadržinu, forma i izgled dokumenata koje nacionalna referentna laboratorija izdaje, način izveštavanja, finansiranja, postupak proglašenja i ostali relevantni uslovi uređuju se posebnim zakonom.

Ovlašćena pravna lica

Član 59.

Ovlašćena pravna lica koja imaju dozvolu za monitoring kvaliteta vazduha dužna su da merenje kvaliteta vazduha obavljaju u skladu sa propisom iz člana 9. stav 3. ovog zakona i člana 18. ovog zakona.

Ovlašćena pravna lica koja imaju dozvolu za merenje emisije iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja dužna su da merenje emisije obavljaju u skladu sa propisima iz čl. 39, 40. i 43. ovog zakona.

Pravno lice iz člana 15. stav 9. ovog zakona dužno je da svoju delatnost vrši u skladu sa propisima iz člana 9. stav 3. ovog zakona i člana 18. ovog zakona.

Dozvola za pravna lica

Član 60.

Ovlašćena pravna lica iz člana 59. st. 1. i 2. ovog zakona mogu da vrše merenje po dobijanju dozvole Ministarstva, ukoliko ispunjavaju uslove u pogledu kadrova, opreme i prostora, kao i ako su tehnički osposobljena prema zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje bliže uslove za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana, sadržaj dozvole, kao i uslove koje treba da ispuni pravno lice iz člana 15. stav 9. ovog zakona.

Dozvola za merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije oduzeće se ako ovlašćeno pravno lice prestane da ispunjava propisane uslove i ako se utvrdi da ovlašćeno pravno lice ove poslove ne obavlja u skladu sa izdatom dozvolom i propisima iz člana 9. stav 3. ovog zakona, člana 18. ovog zakona odnosno čl. 39, 40. i 43. ovog zakona.

Na rešenje kojim se izdaje dozvola iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Saglasnost za operatere

Član 61.

Operater koji samostalno vrši merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije, merenja mora vršiti u skladu sa propisima iz člana 9. stav 3. ovog zakona i člana 18. ovog zakona, odnosno čl. 39, 40. i 43. ovog zakona.

Operater iz stava 1. ovog člana može da u okviru svoje registrovane delatnosti samostalno vrši merenja kvaliteta vazduha i/ili emisije po pribavljanju saglasnosti Ministarstva u formi rešenja pod uslovom da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025.

Vlada na predlog Ministarstva, propisuje bliže uslove za izdavanje saglasnosti iz stava 2. ovog člana i sadržaj saglasnosti.

Na rešenje iz stava 2. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Stručna i tehnička osposobljenost

Član 62.

Pravno lice iz člana 59. st. 1. i 2. ovog zakona i člana 61. stav 1. ovog zakona može da dobije dozvolu, odnosno saglasnost za vršenje poslova iz člana 59. st. 1. i 2. ovog zakona i člana 61. stav 1. ovog zakona uz uslov da je stručno i tehnički osposobljeno, što dokazuje potvrdom izdatom od strane nacionalnog akreditacionog tela.

Ocenjivanje stručne i tehničke osposobljenosti iz stava 1. ovog člana vrši Akreditaciono telo Srbije.

Oduzimanje dozvole i saglasnosti

Član 63.

Ministarstvo na osnovu izveštaja nadležnog inspektora oduzima dozvolu iz člana 60. stav 1. ovog zakona, odnosno saglasnost iz člana 61. stav 2. ovog zakona.

Na rešenje kojim se oduzima dozvola, odnosno saglasnost iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Revizija dozvola i saglasnosti

Član 64.

Revizija dozvola iz člana 60. stav 1. ovog zakona, odnosno saglasnosti iz člana 61. stav 2. ovog zakona vrši se svake četvrtne godine.

Revizija dozvola, odnosno saglasnosti iz stava 1. ovog člana vrši se i na zahtev ovlašćenog pravnog lica, odnosno operatera, ukoliko dođe do promena u aktu o akreditaciji ili uslova predviđenih članom 60. stav 2. ovog zakona i članom 61. stav 3. ovog zakona.

Ukoliko dođe do promena u aktu o akreditaciji ili uslova predviđenih članom 60. stav 2. ovog zakona i članom 61. stav 3. ovog zakona, ovlašćeno pravno lice, odnosno operater, dužan je da o tome obavesti Ministarstvo u roku od 30 dana od dana saznanja o nastaloj promeni.

Ministarstvo na zvaničnoj internet stranici objavljuje spisak ovlašćenih pravnih lica iz člana 59. st. 1. i 2. ovog zakona kojima je izdata dozvola iz člana 60. stav 1. ovog zakona, kao i operatera iz člana 61. stav 1. ovog zakona kojima je izdata saglasnost iz člana 61. stav 2. ovog zakona.

VII. INFORMISANJE

Član 65.

Nadležni organ dužan je da informiše javnost, druge organe, kao i relevantne organizacije besplatno putem zvanične internet stranice o:

- 1) kvalitetu vazduha (čl. 14. i 15. ovog zakona);
- 2) godišnjem izveštaju o stanju kvaliteta vazduha;
- 3) planovima kvaliteta vazduha donetim u skladu sa članom 31. ovog zakona;
- 4) kratkoročnim akcionim planovima kvaliteta vazduha donetim u skladu sa članom 33. ovog zakona.

Godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha u Republici Srbiji priprema i objavljuje Agencija.

Sadržaj informacija o kvalitetu vazduha

Član 66.

Informacije o kvalitetu vazduha iz člana 65. stav 1. tačka 1) ovog zakona sadrže naročito:

- 1) podatke u realnom vremenu i ažurirane podatke o koncentracijama zagađujućih materija u vazduhu koje su obuhvaćene ovim zakonom, a naročito sumpor dioksid, azot dioksid, suspendovane čestice (RM_{2.5} i RM₁₀), prizemni ozon i ugljen monoksid;
- 2) podatke o koncentracijama benzena, olova, arsena, kadmijuma, nikla i benzo(a)pirena u vazduhu;
- 3) izmerene koncentracije zagađujućih materija predstavljene u odgovarajućim periodima usrednjavanja;
- 4) informacije o nivoima koncentracija koje prekoračuju granične vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, ciljne vrednosti, dugoročne ciljeve, koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojima se izveštava javnost, za relevantne periode usrednjavanja i područja na koje se odnosi.

U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izveštava javnost nadležni organ obaveštava javnost o lokaciji ili području prekoračenja, vrsti koncentracije koja je prekoračena, vremenu početka i trajanju prekoračenja, najvišoj jednočasovnoj koncentraciji, odnosno najvišoj osmočasovnoj srednjoj koncentraciji u slučaju prizemnog ozona, prognozama za naredni period sa očekivanim promenama zagađenja sa procenom promene, podacima za posebno osetljive grupe stanovništva, mogućim efektima po zdravlje i preporučenom ponašanju i podacima o merama za smanjenje izloženosti zagađenju.

Rokovi za informisanje javnosti

Član 67.

Agencija jednom mesečno objavljuje izveštaje o stanju kvaliteta vazduha za prethodni mesec, a na osnovu podataka iz državne i lokalnih mreža.

Nadležni organ obaveštava javnost:

- 1) o kvalitetu vazduha, u obliku godišnjeg izveštaja o stanju kvaliteta vazduha, do 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu;
- 2) o donošenju plana kvaliteta vazduha i njegovom sadržaju u roku od osam dana od dana usvajanja;

3) o kratkoročnom akcionom planu kvaliteta vazduha i njegovom sadržaju u roku od osam dana od dana usvajanja;

4) o sprovođenju planova kvaliteta vazduha i kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha u formi godišnjeg izveštaja u roku od 60 dana po isteku svake kalendarske godine.

VIII. INFORMACIONI SISTEM

Sadržina informacionog sistema kvaliteta vazduha

Član 68.

Informacioni sistem kvaliteta vazduha sastavni je deo jedinstvenog informacionog sistema zaštite životne sredine i sadrži:

1) podatke iz državne mreže i lokalnih mreža za praćenje kvaliteta vazduha, kao i podatke koji su dobijeni merenjem od strane operatera;

2) podatke o prekoračenju koncentracija o kojoj se izveštava javnost i koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i mere zaštite zdravlja ljudi i životne sredine u takvim slučajevima;

3) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;

4) podatke o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte u skladu sa ovim zakonom;

5) podatke iz Nacionalnog inventara nenamerno ispuštenih dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci;

6) podatke iz Nacionalnog inventara određenih zagađujućih materija u vazduhu iz člana 46. stav 1. ovog zakona;

7) mere i planove za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha;

8) mere i planove za zaštitu ozonskog omotača;

9) podatke o organima državne uprave i o ovlašćenim pravnim licima koja obavljaju poslove merenja nivoa zagađujućih materija i emisije;

10) podatke iz registra izvora zagađivanja vazduha;

11) druge podatke od značaja za kvalitet vazduha.

Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje metodologiju prikupljanja podataka za Nacionalni inventar nenamerno ispuštenih dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci.

Informacioni sistem kvaliteta vazduha za Republiku Srbiju vodi Agencija, kao deo Informacionog sistema zaštite životne sredine.

Državni organi i organizacije, nadležni organi autonomne pokrajine i nadležni organi jedinice lokalne samouprave, operateri i ovlašćena pravna lica dužni su da blagovremeno i bez naknade dostavljaju podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacionog sistema o kvalitetu vazduha Agenciji u cilju izrade planova, programa i izveštaja, u skladu sa ovim zakonom.

Podaci koji se u smislu zakona koji uređuje zaštitu tajnosti podataka ne mogu učiniti dostupni javnosti nisu obuhvaćeni obavezom iz stava 4. ovog člana.

Agencija je dužna da na propisan način prikuplja i unosi podatke u informacioni sistem kvaliteta vazduha.

Razmena informacija i podataka iz informacionog sistema

Član 69.

Podaci iz informacionog sistema kvaliteta vazduha se koriste za razmenu informacija o mernim mestima u državnoj i lokalnim mrežama, tehnikama merenja, kao i za razmenu podataka dobijenih praćenjem kvaliteta vazduha u državnoj i lokalnim mrežama i podataka o emisijama iz izvora zagađivanja vazduha za potrebe izveštavanja u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

Ministar propisuje način razmene informacija iz stava 1. ovog člana.

Posredovanje u razmeni podataka

Član 70.

Ministarstvo posreduje i razmenjuje podatke o kvalitetu vazduha, emisijama, potrošnji i upotrebi supstanci koje oštećuju ozonski omotač i određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte sa međunarodnim organizacijama i drugim državama u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Agencija posreduje i razmenjuje podatke sa Evropskom agencijom za zaštitu životne sredine i Evropskom mrežom za informacije i posmatranje.

IX. FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA VAZDUHA

Izvori finansiranja

Član 71.

Sredstva za finansiranje praćenja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha u skladu sa zakonom obezbeđuju se:

- 1) iz budžeta Republike Srbije;
- 2) iz budžeta autonomne pokrajine;
- 3) iz budžeta jedinice lokalne samouprave;
- 4) iz obaveza operatera;
- 5) iz međunarodnih izvora.

Korišćenje sredstava

Član 72.

Sredstva iz člana 71. ovog zakona koriste se za:

- 1) ocenjivanje kvaliteta vazduha i razvrstavanje zona i aglomeracija prema kategorijama kvaliteta vazduha;
- 2) održavanje, funkcionisanje, razvoj i realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u državnoj mreži;
- 3) održavanje, funkcionisanje, razvoj i realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži;
- 4) merenja posebne namene;
- 5) sprovođenje mera za smanjenje potrošnje i upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač u cilju zaštite ozonskog omotača;
- 6) sprovođenje mera za smanjenje potrošnje, upotrebe i emisija određenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 7) izvršavanje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorima;

- 8) održavanje informacionog sistema kvaliteta vazduha;
- 9) uspostavljanje i održavanje registra izvora zagađivanja vazduha;
- 10) izradu i realizaciju Programa zaštite vazduha, akcionog plana, Nacionalnog programa kontrole zagađenja vazduha, planova kvaliteta vazduha i kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha;
- 11) finansiranje i/ili sufinansiranje stručnih i naučnih istraživanja potrebnih za ostvarivanje ciljeva ovog zakona;
- 12) sufinansiranje investicija koje će doprineti bitnom smanjenju zagađenja vazduha;
- 13) finansiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha;
- 14) primenu tehnologije i proizvoda koji smanjuju zagađivanje vazduha.

X. NADZOR

Nadzor nad radom

Član 73.

Ministarstvo vrši nadzor nad radom Agencije, nadležnog organa autonomne pokrajine, nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, kao i ovlašćenih pravnih lica u vršenju poverenih poslova.

Inspekcijski nadzor

Član 74.

Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih za njegovo izvršavanje vrši Ministarstvo, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Inspekcijski nadzor vrši inspektor za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: inspektor) u okviru delokruga utvrđenog ovim zakonom.

Autonomnoj pokrajini poveravaju se poslovi inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ autonomne pokrajine izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Jedinici lokalne samouprave poveravaju se poslovi inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ jedinice lokalne samouprave izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Gradu, odnosno gradu Beogradu poverava se vršenje inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ grada, odnosno grada Beograda izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Na sadržinu, vrstu, oblik, postupak i sprovođenje inspekcijskog nadzora, ovlašćenja i obaveze učesnika u inspekcijskom nadzoru i druga pitanja od značaja za inspekcijski nadzor koja nisu uređena ovim zakonom, primenjuju se odredbe zakona i drugih propisa kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Prava i dužnosti inspektora

Član 75.

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo i dužnost da utvrđuje:

1) da li se praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži vrši u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha;

2) da li se Agenciji dostavljaju podaci o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha, kao i rezultate merenja posebne namene u propisanom roku;

3) da li je blagovremeno obavešten nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji je došlo do prekoračenja koncentracija opasnih po zdravlje ljudi u cilju preduzimanja mera iz kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha;

4) da li je izrađen Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja iz člana 37. st. 1. i 2. ovog zakona;

5) da li je srednje postrojenje za sagorevanje upisano u registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina;

6) da li se primenjuju propisane tehničke mere, zahtevi i/ili standardi u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja;

7) da li operater koji se bavi skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava dostavlja podatke Agenciji;

8) da li se primenjuju mere, zahtevi i/ili postupci u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja;

9) da li operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dostavlja podatke Agenciji;

10) da li je postrojenje u kojem se koriste organski rastvarači upisano u registar postrojenja u kojima se koriste organski rastvarači;

11) da li se delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač obavlja bez dozvole Ministarstva;

12) da li se delatnost sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač obavlja bez dozvole Ministarstva;

13) da li je došlo do promene u pogledu ispunjavanja uslova iz člana 49. stav 3. ovog zakona i da li je o tome blagovremeno obavešteno Ministarstvo;

14) da li se delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte obavlja bez dozvole Ministarstva;

15) da li se delatnost sakupljanja, obnavljanja i obrade fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte obavlja bez dozvole Ministarstva;

16) da li je došlo do promene u pogledu ispunjavanja uslova iz člana 50. stav 3. ovog zakona i da li je o tome blagovremeno obavešteno Ministarstvo;

17) da li se proizvode supstance koje oštećuju ozonski omotač;

18) da li se uvoze i/ili izvoze supstance koje oštećuju ozonski omotač i određeni fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte, a koji su utvrđeni potvrđenim međunarodnim ugovorom, odnosno proizvodi i oprema koji sadrže ove supstance ili određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu ugovorne strane tog ugovora;

19) da li se uvoze i/ili izvoze supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte bez dozvole;

20) da li se uvoze i/ili izvoze i stavljaju u promet novi proizvodi i oprema koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev u slučajevima definisanim propisom iz člana 49. ovog zakona;

21) da li se ispuštaju supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte;

22) da li se pune proizvodi i oprema koji su predviđeni da sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i proizvodi i oprema koji su predviđeni da sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte;

23) da li se ispiraju proizvodi i/ili oprema supstancama koje oštećuju ozonski omotač;

24) da li se stavljaju u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte fizičkim licima, osim preduzetnicima koji imaju dozvolu Ministarstva iz člana 49. stav 4. ovog zakona i/ili člana 50. stav 4. ovog zakona;

25) da li se uvoze i/ili izvoze i stavljaju u promet korišćeni proizvodi i oprema koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač;

26) da li se postupa sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima i/ili opremom koji sadrže ove supstance bez dozvole izdate od strane Ministarstva;

27) da li se uvoze i izvoze fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte i supstance koje oštećuju ozonski omotač u nepovratnim bocama pod pritiskom, izuzev za esencijalnu laboratorijsku i analitičku primenu;

28) da li se dostavljaju podaci Agenciji u skladu sa članom 53. stav 3. ovog zakona;

29) da li se koristi i održava stacionarni tačkasti izvor zagađivanja koji ispušta zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrednosti emisije;

30) da li je otklonjen kvar ili poremećaj, odnosno da li je prilagođen rad nastaloj situaciji ili obustavljen tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku;

31) da li se preduzmaju tehničko-tehnološke mere ili je obustavljen tehnološki proces, kako bi se koncentracija emitovanih zagađujućih materija u vazduhu svela na propisane granične vrednosti emisije;

32) da li se primenjuju mere koje mogu da dovedu do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih zagađujućih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije;

33) da li je novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni tačkasti izvor zagađivanja otpočeo sa radom bez dozvole za rad;

34) da li se podaci o stacionarnom tačkastom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) dostavljaju Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave;

35) da li je obezbeđen redovan monitoring emisije;

36) da li su obezbeđena kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje;

37) da li su obezbeđena kontrolna merenja emisije preko drugog ovlašćenog pravnog lica, ako merenja emisije obavlja samostalno ili preko određenog ovlašćenog pravnog lica a rezultati izvršenih merenja pružaju osnov za to;

38) da li su obezbeđena propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, ukoliko se ne vrši kontinualno merenje emisije;

39) da li je obezbeđeno praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica;

40) da li se vodi evidencija o obavljenim merenjima sa podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja i da li se dostavljaju podaci u skladu sa članom 57. stav 1. tačka 7) ovog zakona;

41) da li se vodi evidencija o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva;

42) da li se vodi evidencija o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija u vazduh, kao i mernih uređaja za merenje emisije;

43) da li vrši merenja bez dozvole Ministarstva iz člana 60. st. 1 i 2. ovog zakona;

44) da li se merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije obavlja u skladu članom 61. stav 1. ovog zakona;

45) da li se merenje vrši bez saglasnosti Ministarstva;

46) da li je Ministarstvo obavešteno o promeni u pogledu akta o akreditaciji ili ispunjavanja uslova iz člana 60. stav 2. ovog zakona i člana 61. stav 3. ovog zakona u propisanom roku;

47) da li je postupljeno po rešenju inspektora (član 76);

48) da li je postupljeno u skladu sa nalogom inspektora;

49) da li se primenjuju i druge propisane mere za sprečavanje i smanjivanje zagađivanja vazduha;

50) da li se sprovode mere iz planova kvaliteta vazduha koje sprovode operateri;

51) da li se sprovode mere iz kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha koje sprovode operateri;

52) da li su preduzete i druge mere propisane ovim zakonom.

Ovlašćenja inspektora

Član 76.

U vršenju poslova iz člana 75. ovog zakona inspektor je ovlašćen da:

1) naredi izvršavanje propisanih obaveza u određenom roku;

2) da privremeno zabrani rad ako se nalog u ostavljenom roku ne izvrši;

3) privremeno zabrani rad stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja, ili naloži preduzimanje drugih odgovarajućih mera zaštite ili naloži prilagođavanje rada do otklanjanja poremećaja tehnološkog procesa, dok se emisija i nivoi zagađujućih materija u vazduhu ne svedu na propisane granične vrednosti;

4) naredi pribavljanje rezultata merenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu preko ovlašćenog pravnog lica i privremeno zabrani rad ako se rezultati merenja ne dostave na uvid u ostavljenom roku;

5) naredi kontrolna merenja emisije zagađujućih materija u vazduh preko drugog ovlašćenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog

ovlašćenog pravnog lica vrši merenja, a rezultati izvršenih merenja pružaju osnov za to;

6) naloži vođenje evidencije o izvršenim merenjima emisije i dostavljanje podataka u formi elektronskog dokumenta, unosom podataka u informacijski sistem Nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine, odnosno nadležnom organu jedinice lokalne samouprave;

7) naloži vođenje evidencije o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mernih uređaja za merenje emisije;

8) zabrani rad stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja ili drugu aktivnost koja se obavlja protivno ovom zakonu;

9) predloži oduzimanje ovlašćenja za obavljanje poslova merenja emisije i/ili praćenje kvaliteta vazduha ukoliko se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom;

10) naredi operateru srednjih postrojenja za sagorevanje upis u registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina;

11) naloži operateru koji se bavi skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava otklanjanje nedostataka u pogledu propisanih tehničkih mera, zahteva i standarda u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja;

12) naloži operateru koji se bavi skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava dostavljanje podataka Agenciji za zaštitu životne sredine u skladu sa ovim zakonom;

13) privremeno zabrani rad operateru koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače ili naloži preduzimanje mera u cilju smanjenja emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrednosti;

14) naredi operateru koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dostavljanje podataka Agenciji za zaštitu životne sredine u skladu sa ovim zakonom;

15) zabrani postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže protivno ovom zakonu;

16) zabrani obavljanje delatnosti instaliranja, održavanja ili servisiranja i provere ispuštanja rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi i sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz te opreme ukoliko ne poseduju dozvolu;

17) predloži oduzimanje sertifikata ako lice prestane da ispunjava propisane uslove;

18) zabrani uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte za koje nije izdata dozvola;

19) naredi otklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti ili izvršenje drugih propisanih obaveza u ostavljenom roku;

20) naredi sprovođenje mera zaštite vazduha iz planova kvaliteta vazduha koje sprovode operateri;

21) naredi sprovođenje mera iz kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha koje sprovode operateri;

22) u postupku prinudnog izvršenja rešenja izvrši pečačenje stacionarnog tačkastog izvora zagađivanja ili odredi drugi način prinudnog izvršenja, u skladu sa zakonom;

23) naredi izvršenje i drugih zakonom propisanih obaveza u određenom roku.

Ako inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da propis nije primenjen ili je nepravilno primenjen, donosi rešenje kojim se nalaže otklanjanje utvrđene nepravilnosti i određuje rok za otklanjanje utvrđene nepravilnosti.

U slučaju preduzimanja izuzetno hitnih mera radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi, inspektor može rešenje iz stava 2. ovog člana doneti i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odlaganja.

U slučaju nalažanja hitnih mera usmenim rešenjem, inspektor je dužan da bez odlaganja sačini službenu belešku o naloženoj meri, kao i da u roku od tri dana od dana izricanja usmenog rešenja, donese pisano rešenje.

Obaveze operatera, drugog pravnog lica i preduzetnika u postupku inspekcijskog nadzora

Član 77.

Operater, drugo pravno lice i preduzetnik dužan je da inspektoru pri vršenju inspekcijskog nadzora omogući:

1) pristup i pregled lokacije, poslovnih i drugih prostorija u kojima se obavlja delatnost ili vrši aktivnost, kao i pregled objekata, postrojenja, uređaja, opreme, predmeta i dr;

2) uvid u poslovnu dokumentaciju, evidencije, izveštaje, ugovore, privatne isprave i drugu dokumentaciju nadziranog subjekta od značaja za inspekcijski nadzor, a u obliku u kojem ih poseduje i čuva;

3) prisustvo najmanje jednog zaposlenog lica ovlašćenog za pružanje potrebnih informacija, obaveštenja, kao i davanje podataka, akata, evidencija i druge dokumentacije od značaja za inspekcijski nadzor;

4) uvid u primenjene mere zaštite vazduha.

Operater, drugo pravno lice i preduzetnik dužan je da postupi po nalogu inspektora.

XI. NADLEŽNOST ZA REŠAVANJE O ŽALBI

Član 78.

Na rešenje inspektora iz člana 76. stav 2. ovog zakona može se izjaviti žalba ministru u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Žalba na rešenje inspektora ne odlaže njegovo izvršenje.

O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda, koje je doneto u vršenju poverenih poslova, rešava ministar.

O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa opštine, odnosno grada sa teritorije autonomne pokrajine, rešava nadležni organ autonomne pokrajine.

O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa autonomne pokrajine rešava ministar.

O žalbi na prvostepeno rešenje rešava ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, u roku od 30 dana od dana prijema žalbe.

O žalbi na prvostepeno rešenje Ministarstva, rešava Vlada.

XII. KAZNE NE ODREDBE

Privredni prestup

Član 79.

Novčanom kaznom od 1.500.000 dinara do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

- 1) ne primenjuje propisane tehničke mere, zahteve i/ili standarde u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 42. stav 1);
- 2) ne primenjuje mere, zahteve i/ili postupke u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 43. stav 1);
- 3) obavlja delatnost sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 49. stav 4);
- 4) ne obavesti Ministarstvo o promeni u pogledu ispunjavanja uslova u propisanom roku (član 49. stav 6);
- 5) obavlja delatnost sakupljanja, obnavljanja i obrade fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte bez dozvole Ministarstva (član 50. stav 4);
- 6) ne obavesti Ministarstvo o promeni u pogledu ispunjavanja uslova u propisanom roku (član 50. stav 6);
- 7) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 52. stav 1. tačka 1));
- 8) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač i određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, a koji su utvrđeni potvrđenim međunarodnim ugovorom, odnosno proizvoda i opreme koji sadrže ove supstance ili određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu ugovorne strane tog ugovora (član 52. stav 1. tačka 2));
- 9) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole (član 52. stav 1. tačka 3));
- 10) koristi i održava stacionarni tačkasti izvor zagađivanja koji ispušta zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrednosti emisije (član 54. stav 1);
- 11) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku (član 54. stav 2);
- 12) ne preduzme tehničko-tehnološke mere ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije emitovanih zagađujućih materija svele na propisane granične vrednosti emisije (član 54. stav 3);
- 13) ne primenjuje mere koje mogu da dovedu do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih zagađujućih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije (član 54. stav 4);
- 14) novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni tačkasti izvor zagađivanja otpočne sa radom bez dozvole za rad (član 55. stav 1);

15) ne obezbedi redovni monitoring emisije (član 57. stav 1. tačka 2));

16) ne obezbedi kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje (član 57. stav 1. tačka 3));

17) ne obezbedi kontrolna merenja emisije preko drugog ovlašćenog pravnog lica, ako merenja emisije obavlja samostalno ili preko određenog pravnog lica a rezultati izvršenih merenja pružaju osnov za to (član 57. stav 1. tačka 4));

18) ne obezbedi propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, ukoliko ne vrši kontinualno merenje emisije (član 57. stav 1. tačka 5));

19) ne obezbedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijaskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica (član 57. stav 1. tačka 6)).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa, a najviše do dvadesetostrukog iznosa učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100.000 dinara do 200.000 dinara.

Zaštitne mere

Član 80.

Za privredni prestup iz člana 79. ovog zakona može se izreći i zaštitna mera:

1) zabrana pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću u trajanju od pet do deset godina računajući od dana pravosnažnosti presude;

2) zabrana odgovornom licu da vrši određene dužnosti u trajanju od tri do deset godina računajući od dana pravosnažnosti presude.

Prekršaji

Član 81.

Novčanom kaznom od 500.000 dinara do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) ne dostavi Agenciji podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha, kao i rezultate merenja posebne namene u propisanom roku (član 17. stav 1);

2) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja (člana 37. stav 2);

3) srednje postrojenje za sagorevanje odnosno gasna turbina nije upisana u registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina (član 40. stav 4);

4) operater koji se bavi skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava ne dostavlja podatke Agenciji (član 42. stav 6), operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače ne dostavlja podatke Agenciji (član 43. stav 6);

5) postrojenje u kojem se koriste organski rastvarači nije upisano u registar postrojenja u kojima se koriste organski rastvarači (član 43. stav 7);

6) obavlja delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 49. stav 4);

7) obavlja delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole Ministarstva (član 50. stav 4);

8) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet nove proizvode i opremu koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev u slučajevima definisanim propisom iz člana 49. ovog zakona (član 52. tačka 4));

9) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 52. tačka 5));

10) puni proizvode i opremu koji su predviđeni da sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i proizvode i opremu koji su predviđeni da sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte (član 52. tačka 6));

11) ispira proizvode i/ili opremu supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 52. tačka 7));

12) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte fizičkim licima, osim preduzetnicima koji imaju dozvolu Ministarstva iz člana 49. stav 4 i/ili člana 50. stav 4. (član 52. tačka 8));

13) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet korišćene proizvode i opremu koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 52. tačka 9));

14) postupa sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima i/ili opremom koji sadrže ove supstance bez dozvole izdate od strane Ministarstva (član 52. tačka 10));

15) uvozi i izvozi fluorovane gasove sa efektom staklene bašte i supstance koje oštećuju ozonski omotač u nepovratnim bocama pod pritiskom, izuzev za esencijalnu laboratorijsku i analitičku primenu (član 52. tačka 11));

16) ne dostavi podatke Agenciji (član 53. stav 3);

17) podatke o stacionarnom tačkastom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) ne dostavi Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave (član 57. stav 1. tačka 1));

18) ne vodi evidenciju o obavljenim merenjima s podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja i ne dostavlja podatke (član 57. stav 1. tačka 7));

19) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva (član 57. stav 1. tačka 8));

20) ne vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija u vazduh, kao i mernih uređaja za merenje emisije (član 57. stav 1. tačka 9));

21) merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu sa članom 59. ovog zakona;

22) vrši merenja bez dozvole Ministarstva (član 60. stav 1);

23) merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu sa članom 61. stav 1. ovog zakona;

24) vrši merenja bez saglasnosti Ministarstva (član 61. stav 2);

25) ne obavesti Ministarstvo o promeni u pogledu akta o akreditaciji ili ispunjavanja uslova u propisanom roku (član 64. stav 3);

26) ne postupi po rešenju inspektora (član 76).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti s tim da ne prelazi petostruki iznos najveće novčane kazne koja se može izreći po zakonu koji propisuje prekršaje.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 50.000 dinara do 150.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana pravnom licu može se izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju do tri godine, a odgovornom licu da vrši određene poslove u trajanju do jedne godine računajući od dana izvršnosti presude.

Član 82.

Novčanom kaznom od 100.000 dinara do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

1) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih tačkastih izvora zagađivanja iz člana 37. st. 1. i 2. ovog zakona;

2) srednje postrojenje za sagorevanje odnosno gasna turbina nije upisana u registar srednjih postrojenja za sagorevanje i gasnih turbina (član 40. stav 4);

3) ne primenjuje propisane tehničke mere, zahteve i/ili standarde u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 42. stav 1);

4) operater koji se bavi skladištenjem i transportom motornog benzina, kao i punjenjem rezervoara motornih vozila motornim benzinom na stanicama za snabdevanje prevoznih sredstava ne dostavlja podatke Agenciji (član 42. stav 6);

5) ne primenjuje mere, zahteve i/ili postupke u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 43. stav 1);

6) operater koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače ne dostavlja podatke Agenciji (član 43. stav 6);

7) postrojenje u kojem se koriste organski rastvarači nije upisano u registar postrojenja u kojima se koriste organski rastvarači (član 43. stav 7);

8) obavlja delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 49. stav 4);

9) obavlja delatnost sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 49. stav 4);

10) ne obavesti Ministarstvo o promeni u pogledu ispunjavanja uslova u propisanom roku (član 49. stav 6);

11) obavlja delatnost proizvodnje, instaliranja, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole Ministarstva (član 50. stav 4);

12) obavlja delatnost sakupljanja, obnavljanja i obrade fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte bez dozvole Ministarstva (član 50. stav 4);

13) ne obavesti Ministarstvo o promeni u pogledu ispunjavanja uslova u propisanom roku (član 50. stav 6);

14) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 52. stav 1. tačka 1));

15) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač i određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, a koji su utvrđeni potvrđenim međunarodnim ugovorom, odnosno proizvoda i opreme koji sadrže ove supstance ili određene fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu ugovorne strane tog ugovora (član 52. stav 1. tačka 2));

16) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole (član 52. stav 1. tačka 3));

17) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet nove proizvode i opremu koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev u slučajevima definisanim propisom iz člana 49. ovog zakona (član 52. stav 1. tačka 4));

18) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 52. stav 1. tačka 5));

19) puni proizvode i opremu koji su predviđeni da sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i proizvode i opremu koji su predviđeni da sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte (član 52. stav 1. tačka 6));

20) ispira proizvode i/ili opremu supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 52. stav 1. tačka 7));

21) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte fizičkim licima, osim preduzetnicima koji imaju dozvolu Ministarstva iz člana 49. stav 4. ovog zakona i/ili člana 50. stav 4. ovog zakona (član 52. stav 1. tačka 8));

22) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet korišćene proizvode i opremu koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 52. stav 1. tačka 9));

23) postupa sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima i/ili opremom koji sadrže ove supstance bez dozvole izdate od strane Ministarstva (član 52. stav 1. tačka 10));

24) uvozi i izvozi fluorovane gasove sa efektom staklene bašte i supstance koje oštećuju ozonski omotač u nepovratnim bocama pod pritiskom, izuzev za esencijalnu laboratorijsku i analitičku primenu (član 52. stav 1. tačka 11));

25) ne dostavi podatke Agenciji (član 53. stav 3);

26) koristi i održava stacionarni tačkasti izvor zagađivanja koji ispušta zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrednosti emisije (član 54. stav 1);

27) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku (član 54. stav 2);

28) ne preduzme tehničko-tehnološke mere ili obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracija emitovanih zagađujućih materija u vazduhu svela na propisane granične vrednosti emisije (član 54. stav 3);

29) ne primenjuje mere koje mogu da dovedu do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih zagađujućih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije (član 54. stav 4);

30) novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni tačkasti izvor zagađivanja otpočne sa radom bez dozvole za rad (član 55. stav 1);

31) podatke o stacionarnom tačkastom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) ne dostavi Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave (član 57. stav 1. tačka 1));

32) ne obezbedi redovni monitoring emisije (član 57. stav 1. tačka 2));

33) ne obezbedi kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje (član 57. stav 1. tačka 3));

34) ne obezbedi kontrolna merenja emisije preko drugog ovlašćenog pravnog lica, ako merenja emisije obavlja samostalno ili preko određenog pravnog lica, a rezultati izvršenih merenja pružaju osnov za to (član 57. stav 1. tačka 4));

35) ne obezbedi propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, ukoliko ne vrši kontinualno merenje emisije (član 57. stav 1. tačka 5));

36) ne obezbedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekciskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica (član 57. stav 1. tačka 6));

37) ne vodi evidenciju o obavljenim merenjima sa podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja i ne dostavlja podatke (član 57. stav 1. tačka 7));

38) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva (član 57. stav 1. tačka 8));

39) ne vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija u vazduh, kao i mernih uređaja za merenje emisije (član 57. stav 1. tačka 9));

40) merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu članom 61. stav 1. ovog zakona;

41) vrši merenja bez saglasnosti Ministarstva (član 61. st. 2 i 3);

42) ne obavesti Ministarstvo o promeni u pogledu akta o akreditaciji ili ispunjavanja uslova u propisanom roku (član 64. stav 3);

43) ne postupi po rešenju inspektora (član 76).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti s tim da ne prelazi petostruki iznos najveće novčane kazne koja se može izreći po zakonu koji propisuje prekršaje.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana preduzetniku se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju do tri godine računajući od dana izvršnosti presude.

Član 83.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu državne uprave, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, odnosno u imaocu javnih ovlašćenja i ovlašćenom pravnom licu ako:

1) ne obezbeđuje monitoring kvaliteta vazduha (član 9. stav 2);

2) ne vrši praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha (član 14. stav 2);

3) ne obavlja monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži prema programu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave (član 15. stav 3);

4) vrši merenja bez programa kontrole kvaliteta vazduha ili nastavi merenje po isteku važenja programa kontrole kvaliteta vazduha (član 15. stav 3);

5) postavi automatsku mernu stanicu bez pribavljenog mišljenja Ministarstva na predloženo merno mesto (član 15. stav 10);

6) podatke o rezultatima monitoringa kvaliteta vazduha ne objave javno na svojim zvaničnim internet stranicama (član 15. stav 11);

7) ne donese odluku o merenjima posebne namene u propisanom roku (član 16. stav 2);

8) merenja posebne namene ne obavlja preko ovlašćenog pravnog lica (član 16. stav 3);

9) ne objavi odluku i rezultate merenja posebne namene na svojim zvaničnim internet stranicama (član 16. stav 6);

10) ne dostavi Agenciji podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha, kao i rezultate merenja posebne namene u propisanom roku (član 17. stav 1);

11) ne obavesti nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji je došlo do prekoračenja koncentracija opasnih po zdravlje ljudi u cilju preduzimanja mera iz kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha (član 22. stav 1);

12) ne obavesti javnost putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način o prekoračenim koncentracijama o kojima se izveštava javnost ili koncentracijama pojedinih zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi koje su utvrđene propisom iz člana 18. ovog zakona (član 22. stav 2);

13) ne donese Plan kvaliteta vazduha u skladu sa članom 31. ovog zakona u propisanom roku;

14) ne dostavi Ministarstvu godišnji izveštaj o realizaciji mera i aktivnosti iz plana kvaliteta vazduha u propisanom roku i propisanoj formi (član 31. stav 8);

15) plan kvaliteta vazduha, njegov sadržaj i informacije o njegovom sprovođenju u formi godišnjeg izveštaja ne objavi na zvaničnoj internet stranici (član 31. stav 9);

16) ne donese kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha u slučajevima iz člana 33. stav 1. ovog zakona;

17) ne sprovede postupak učešća javnosti u donošenju Kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha (član 33. st. 3. i 4);

18) ne dostavi Ministarstvu godišnji izveštaj o realizaciji mera i aktivnosti iz kratkoročnog akcionog plana kvaliteta vazduha u propisanom roku (član 33. stav 6);

19) kratkoročne akcione planove kvaliteta vazduha, njihov sadržaj i informacije o njihovom sprovođenju u formi godišnjeg izveštaja ne učini dostupnim javnosti i zainteresovanim organizacijama putem objavljivanja na zvaničnoj internet stranici (član 35);

20) ne obavesti Ministarstvo o okolnostima iz člana 36. stav 1;

21) ne obavesti javnost o kvalitetu vazduha, u obliku godišnjeg izveštaja o stanju kvaliteta vazduha u propisanom roku (član 67. stav 2. tačka 1));

22) ne obavesti javnost o planovima kvaliteta vazduha i kratkoročnim akcionim planovima i njihovom sadržaju u roku od osam dana od dana usvajanja (član 67. stav 2. tač. 2) i 3));

23) ne obavesti javnost o sprovođenju planova kvaliteta vazduha i kratkoročnih akcionih planova kvaliteta vazduha u formi godišnjeg izveštaja u roku od 60 dana po isteku svake kalendarske godine (član 67. stav 2. tačka 4)).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovornom licu u organu uprave, odnosno jedinici lokalne samouprave, odnosno organizaciji koja vrši javna ovlašćenja, odnosno ovlašćenom pravnom licu može se uz izrečenu kaznu izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određenih poslova u trajanju do jedne godine računajući od dana izvršnosti presude.

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 84.

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona biće doneti u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni program kontrole zagađenja vazduha biće donet u roku od tri godine od dana donošenja propisa iz člana 46. ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjivaće se propisi doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 85.

Dozvole ili saglasnosti izdate do dana stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi i važe do isteka roka utvrđenog tim dozvolama ili saglasnostima ukoliko je taj rok vremenski ograničen, odnosno godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona ukoliko su donete na neograničeno vreme.

Planovi kvaliteta vazduha i kratkoročni akcioni planovi kvaliteta vazduha doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka perioda na koji su doneti ukoliko je taj period vremenski ograničen, odnosno dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona ukoliko su doneti na neograničeno vreme.

Programi kontrole kvaliteta vazduha iz člana 15. stav 3. ovog zakona doneti do dana stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka perioda na koji su doneti ukoliko je taj period vremenski ograničen, odnosno dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona ukoliko su doneti na neograničeno vreme.

Član 86.

Postupci koji su započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaću se po odredbama propisa koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 87.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 10/13 i 26/21 - dr. zakon).

Član 88.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, osim odredaba člana 53. stav 2. ovog zakona koje se primenjuju od 1. januara 2026. godine.